

SALAINEN

Itä-Karjalan Sotilashallintoesikunta

31.12.41.

Komento-osasto

N:o 340/Kom./13/1322/sal.

Itä-Karjalan sotilashallinnon
toimintakertomus 1.12 - 31.12.41.

Yleistä.

Yllämerkittynä kertomuskautena on sotilashallinnon organisatio samoin kuin työmuodotkin yhä vakiintuneet, joten mitään suurempia muutoksia ei sisäisessä rakenteessa ole tarvinnut toimeenpanna.

Sotatilanteen kehittyessä siirtyivät Porajärven ja Rukajärven alue-esikunnat lopullisiin sijoituspaikkoihinsa, edellisen Kuutamolahden kylään ja jälkimmäinen Rukajärven kauppalaan.

Kontupohjan kaupungin alue ja Kontupohjan alue yhdistettiin Kontupohjan alue nimiseksi alueeksi.

Hallinnollis-taloudellinen tiedusteluosasto siirrettiin yhteystoimistoa lukuunottamatta tämän jäädessä Joensuuhun, Äänislinnan kaupunkiin, jossa sillä on parhaat mahdolliset työskentelymahdollisuudet. Osaston nimi muutettiin samalla Tiedusteluosastoksi.

Is.toiminnassa tapahtui huomattava uudelleenjärjestely siten, että ilmasuojelun johto keskitettiin ItäKar.SE:aan. Tähän saakka sotatoimiyhtymillä olleet is.johtoelimet ja -joukot alistettiin Itä-Karjalan sotilashallintokomentajalle.

Komento-
osasto.

Sotilashallinnon palveluksessa oli 31.12.41

upseereita ja sot.virk.	470
aliupseereita	364
miehiä ja poikia	488
is.miehistöä (ups, au, miehistöä)	1081
naisia	514
yhteensä	2.917

Viestitoiminnasta mainittakoon, että "Sampo" keskus on joulukuun aikana tilannut sotilasvirkakaukopuheluja 2.474.

Viestitetty: lähetettyjä sanomia	203
otettuja sanomia	234
yhteensä	437

Toimisto on ollut kiinteästi yhteydessä PM:aan, jonka kanssa neuvoteltu henkilöstöstä ja kalustosta. Toimisto on myös pitänyt kiinteätä yhteyttä sotilashallintopiirien viestiupseereihin.

Aunuksen piirin viestiupseeri on tehnyt neuvottelumatkan VI AK:n ja VII AK:n viestikomentajien luo. Aunuksessa kunnostettu useita linjoja, kuten Vitale - Suurmäki, Haukojärvi - Rajakontu. "Piiri" - "Kara" välille saatiin 26.12.41 suora yhteys, joka helpotti huomattavasti puhelujen saantia "Sammosta" "Piiriin". Keskuksia asennettu: Karhumäkeen 1 kpl. 100"" ja 2 kpl. 60"", Rukajärvelle 1 kpl. 30"", Vitaleeseen 1 kpl. 60"", Suurmäkeen 1 kpl. 10"". Piiriesikunnalla on ollut käytössä 24 puhelinta ja alueilla 59 puhelinta.

Maanselän piirin viestiupseeri on lastinut koko piirin aluetta varten puhelinverkostosuunnitelman. Linjan rakennustyöt käynnissä etupäässä Karhumäen suunnalla. Vikapartiointia on suoritettu runsaasti, koska lumi ja pakkanen on vioittanut jo ennestäänkin huonoja linjoja.

Vienan piirin viestiupseeri on käynyt III AK:n linjarekennustyömailla ottamassa selvää suunnitelmista ja linjoista. Viestiupseeri on ollut kiinteässä yhteydessä III AK:n viestikomentajan kanssa. Piirillä ei ole hallussaan omia yhteyksiä, vaan kaikista piirin alueella olevista yhteyksistä huolehtii III AK. Suomussalmen Haukiperässä sijainneen autokorjaamon tulipalossa tuhoutui piirin viestikalustoa seuraavasti: 3 kpl. pöytäpuhelimia, 2 kpl. seinäpuhelimia ja 10 kpl. paristaja.

Ilmasuojelu- toimisto. Toiminta-alue:

Ilmasuojelujoukkojen toiminta-alueena on ollut suurin piirtein koko vallattu alue Itä-Karjalassa. Alueen rajana on etelässä ollut Syvärinjoki, pohjoisessa Vienan piirin pohjoisraja ja länsirajana valtakunnan raja.

Edellä oleva alue on is.vastuuseen nähden ollut jaettu VI, VII ja II AK:n sekä I4.D:n is.alueisiin sekä Maanselän ja Vienan piiriesikuntien is.toiminta-alueisiin.

II Ilmasuojelun johto ja joukot.

Kertomuskauden alkupuoliskolla oli ilmasuojelun johto jakautuneena edellä selostetun toiminta-alueen mukaisesti Karjalan Armeijan ja sen alaisten AK:ien is.tstojen, I4.D:n is.tston sekä ItäKar.SE:n is.upseerin johdolla Maanselän ja Vienan PE:lle alistettujen is.komppanioiden johdon kesken.

Päämajan kirjelmällä (PM:n Järj.os.kirj.N:o 1752/4.12.41 ja PM:n is.tston kirj. N:o 2610/5.12.41) keskitettiin ilmasuojelun johto ItäKar.SE:ään. Edellämäinituilla kirjelmillä alistettiin tähän saakka sotatoimiyhtymillä olleet is.johtoelementit ja -joukot Itä-Karjalan Sotilashallintokomentajalle. Tämän mukaisesti aloitti ItäKar.SE:n is.tsto toimintansa 18.12.41.

Aunuksen PE:lle alistettiin is.komppaniat 951., 961., 975., 977., 984., 986. ja 991.

Maanselän PE:lle alistettiin is.komppaniat 964., 970., 978., 982., 983. ja 985. sekä is.pp.joukkue.

Vienan PE:lle alistettiin is.komppaniat 953., 980. ja 981.

Kertomuskaudella saivat is.komppaniat täydennykseksi 8 ups., 46 aliups. ja 294 miestä, mutta samalla alettiin niistä kotiuttaa is.määräyksellä palveluksessa olevia, kertomuskauden vaihtuessa ko. kotiuttaminen vielä jatkuu, joten kotiutettujen lukumäärä näkyy vasta seuraavassa toimintakertomuksessa,

Tappioita on kertomuskaudella ollut:

- kaatuneita 1 ups., 2 au ja 2 sotamiestä,
- haavoittuneita 1 ups., - au ja 2 sotamiestä.

III Tehtävät ja niiden suorittaminen.

Pommituksia on Kar.A:n alueella ollut 13, vauriot vähäisiä. Muilla alueilla ei ole pommituksia havaittu.

Valaistuksen säännöstelyä on valvottu partioiden avulla ja on se asutuskeskuksissa saatu tyydyttäväksi.

Tulipaloja en alueella sattunut lukuisasti, joista useimmat ovat aiheutuneet uunien ja savukanavien rikkonaisuudesta ja liian kovasta lämmityksestä.

Is.joukot ovat evakuoineet tyhjennettäväksi määrätylt alueella n. 500 henkilöä ja niiden karjan osaksi keskitysleireihin ja osaksi muuten taemmaksi. Lisäksi on evakuoitu muuta tavaraa, viljaa, herneitä ja perunoita yht, 282 säkkiä ja 240 kpl. eläinten vuotia.

Is.joukkojen tärkein tehtävä on edelleen ollut vartiopalvelus, joka eri is.alueilla on ollut huomattavasti toisistaan eroavaa:

- VI AK:n alueella on päätehtävänä Syvärin - Latvian rataosan varmistus,
- VII AK:n alueella ovat suuret sillat, varastot ja keskitysleirit olleet tärkeimpiä kohteita, myös sotavankien vartiointia on ollut jonkun verran,
- II AK:n vartiotehtävistä tärkeimpiä ovat olleet sotavankien ja keskitysleirien vartiointi sekä liikenteen valvominen,
- 14.D:n is.joukkojen vartiopalvelus on ollut divisioonan selustan varmistusta käsittäen se huoltoteiden tärkeimpien siltujen vartiointia, kenttävartiota ja partiotehtäviä,
- Aunuksen PE:n alainen is.komppania on ollut hajoitettuna eri alue-esikuntien käyttöön, sen vartiopalvelus on ollut varuskuntavartiointia,
- Maanselän piirin is.joukot ovat suorittaneet siltavartiointia, vankileirin ja sotavankityömaiden vartiointia sekä

partiointia,

- Vienan piirin is.joukot ovat suorittaneet sotavankien ja niiden työmaavartiointia.

Paitsi vartiointia ja partiointia ovat is.joukot avustaneet sotapoliisia järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä asutuskeskuksissa ja muualla ^{asettamalla} erityisiä partioita ja vartioita mm. liikkumislupia tarkastamaan.

Taloudellisiin tehtäviin ovat is.joukot osallistuneet etupäässä teettämällä vankityömailla halkoja ja tukkeja, puiden viljaa, teurastamalla karjaa, sahaamalla puutavaraa sekä korjaamalla rakennuksia.

Metsäryssiä ja vihollispartioita ovat is.joukot jatkuvasti tehneet vaarattomiksi, kertomuskauden aikana on joko tuhattu tai vangittu 31 vihollista.

IV Koulutus.

Lukuisten sotilaallisten tehtävien, runsaan käytännöllisten töiden määrän ja joukkojen hajasijoituksen vuoksi ei is.joukoille ole voitu antaa säännöllistä sotilaskoulutusta muussa kuin edellisesteltettujen erilaisten tehtävien muodossa.

V Is.joukkojen huolto.

a. Majoitus ja muonitus.

Suurimmalta osalta ovat is.joukot olleet majoitettuna taloihin, eräät varmistusosastot, kuten silta- ja liikennevartiot on kuitenkin olosuhteiden pakosta majoitettu telttoihin.

Muonan ovat is.joukot saaneet armeijalta, sen ovat valmistaneeet joko miehet itse tai lotat.

Majoitus ja ruoka ovat olleet yleensä tyydyttävät, osittain hyvätkin.

b. Lääkintähuolto.

Kar.A:n alaisten is.joukkojen terveydentila on ollut tyydyttävä, samoin 14.D:n is.joukkojen. Aunuksen ja Maanselän piirien is.joukkojen terveydentila on ollut tyydyttävä, sensijaan Rukajärven alueella toimivan osan 983.Is.K:aa terveydentila on ollut huono. Syynä lieenee heikko miehistöaines, jossa on hermosairaita ja vajaaälyisiä, yleensä on terveydentila koko Vienan piirin is.joukoissa ollut heikompi kuin muualla.

VI Kuljetusvälineet.

Pahin epäkohta on kuorma-autojen puute. Hevosvahvuus on likimain määrävahvuuden mukainen, mutta kunto on Maanselän piirissä heikko johtuen työmäärän nähden riittämättömästä rehunnoksesta.

Hallinnollinen osasto.

Sotilashallintoalue on kertomuskautena pysynyt oleellisesti muuttumattomana. Huomattavaa on vain Maanselän piiriin kuuluvien Karhumäen ja Poventsan kaupunkien valtaus. Piiri- ja aluejakoihin nähden on havaittu tarpeelliseksi tehdä vähäisempiä muutoksia, mutta näiden aikaansaaminen on vielä suunnittelun alaisena.

Eri piirien ja alueiden väkiluku oli 31.12.41 seuraava:

	Yhteensä	Kansallista väestöä	Vierasta väestöä
Äänislinna	4847	2834	2013
Aunus	9948	9681	267
Aunuksenranta	6437	6372	65
Säämäjärvi	3977	3958	19
Präkä	356	344	12
Munjärvi	722	575	147
Kontupohja	3093	1888	1205
Sunku	22036		22036
Äänisenranta	4960	1390	3570
Soutjärvi	4423	4141	282
Ylä-Syväri n.	860	387	n. 473
Vaasen	1948	1635	313
Ala-Syväri	(evakuoitu)		
Keskitysleirit	20005	210	19795
Aunuksen piiri	83612	33415	50197
Rukajärvi	19	19	-
Porajärvi	219	218	1
Paatene	1515	1513	2
Karhumäen maas.	138	138	-
Maanselän piiri	1891	1888	3
Kiestinki	82	82	-
Uhtua	534	534	-
Vienan piiri	616	616	-
Sotilashallinto alue yhteensä	86119	35919	50200

Sotilashallintoaluetta ei ole virallisesti alistettu sotilashallintokomentajan alaiseksi, joten piiri- ja aluepääliköitten alistussuhteet ovat pysyneet ennallaan.

Oikeudenhoidotoimisto on

kertomuskauden aikana suorittanut valmistavaa lainsäädäntötyötä sekä huolehtinut edelleen sädöskokoelman toimitamisesta.

Väestötoimisto.

Väestökirjaus on saatettu loppuun koko vallatulla alueella lukuunottamatta Kontupohjan ja Sungun alueita. Väestökirjaotteiden puhtaaksikirjoitus on aloitettu ja on eräistä kyllistä saatu tänne jo otteet tilastointia varten.

Väestökirjausta ja jatkuvaa väestökirjanpitoa toimitta-

maan, osaltaan valvomaan ja tarkistamaan saatiin Itä-Karjalan sotilashallintoesikunnan käytettäväksi siirretyksi yksi henkilökirjoittaja, joka aikaisemmin on ollut tänne komennettuna kahden kuukauden ajaksi sanottuun tehtävään.

Joulukuun puolivälissä julkaistiin Itä-Karjalan sotilashallinnon Säädoskokouelmassa määräys Itä-Karjalan väestökirjanpidosta.

Kuukauden kuluessa on käsitelty useita matkustuslupaa Suomesta Itä-Karjalaan koskevia hakemuksia, joista kuitenkin aniharvaan on voitu toistaiseksi suhtautua myönteisesti.

ItäKar.SE:n osastoille ja toimistoille on toimitettu niiden tarvitsemia tilastotietoja sotilashallintoalueen väestöstä.

Poliisiasiaintoimisto.

Toimiston työ on edelleen ollut pääasiallisesti suunnittelu-, valmistelu- ja opastusluontoista.

Kertomuskauden aikana toimisto on toimittanut piireihin paikallispäälliköiden päiväkirjat niihin liittyvine ohjeineen. Maatalousministeriölle on tehty esitys, että aluepäälliköille jaettuja merkintäpihtejä saataisiin käyttää riistanmerkkinä merkittäessä Itä-Karjalasta Suomeen tuotavaa riistaa ja nahkoja.

Päämajalle on tehty esitys porojen ja hirvien luvattoman ampumisen kieltämisestä joukko-osastoissa.

Poliisihenkilöstöä toimisto on edelleen toimittanut Itä-Karjalaan. Henkilöstön pätevyys on kiinnitetty erikoista huomiota. Eri piireihin lähetettiin kertomuskauden aikana seuraavat määrät henkilöstöä: Aunuksen piiriin 1 rikoskomisari, 1 tulkki ja 5 paikallispäällikköä, Maanselän piiriin 1 aluepäällikkö, 1 yhdysupseeri ja 7 paikallispäällikköä sekä Vienan piiriin 3 paikallispäällikköä.

Valvontatoimisto.

Joulukuun alussa tapahtui valvontatoiminnan organisatiossa se muutos, että piiriesikuntien valvontaupseerien toimet lakkautettiin ja perustettiin neljä alatoimistoa: Aunuksen, Äänislinnan, Maanselän ja Vienan alatoimistot, joiden päälliköiksi entiset valvontaupseerit siirtyivät. Uudistuksesta aiheutuneet järjestely- ja siirtotoimenpiteet saatiin loppuun suoritetuiksi kuukauden alkupuolella.

Kuukauden aikana on jatkettu työskentelyä väestön luotettavuuden selvittämiseksi. Sen ohella toimisto on huolehtinut matkustuslupien antamisesta puolustusvoimiin kuulumattomille henkilöille Suomesta Itä-Karjalaan ja päinvastoin.

Eri piirien hallinnolliset olot.

Aunuksen piiri.

Ala-Syvärin alueen alue-esikunta on 15.12.41 määrätty lopettamaan toimintansa väestön tultua alueelta kokonaan evakoiduksi. Aluepäälikkö määrättiin samalla piirin käytettäväksi ja alueessa ollut 1 paikallispäälikkö siirrettiin Sungun alueeseen. Sungun aluepäälikön tointa on toistaiseksi määrätty hoitamaan saman alueen aluepäälikön apulainen, kapteeni Autere.

Piirissä oli 31.12.41 käytettävänä hallintohenkilökuntaa 15 aluepäälikköä, 11 aluepäälikön apulaista, 74 paikallispäälikköä ja poliisikonstaapelia, 6 rikospoliisimiestä ja 8 tulkkia.

Piirin väestömäärä ilmenee edelläolevasta taulukosta. Väestökirjaus on suoritettu loppuun muissa alueissa paitsi Sungussa ja Kontupohjassa, joista viimeksimainitussa on kirjattu 627 henkeä.

Rikollisuus on törkeisiin omaisuusrikoksiin nähden jonkun verran lisääntynyt. Yleinen järjestys ja turvallisuus on ollut tyydyttävä, piirin länsiosissa hyvä.

Keskitysleireistä, joita piirin alueella 7, on edelleen 3 armeijakuntain ja 4 piirin hoidossa.

Maanselän piiri.

Piiriesikunnassa on hallinnollisen toimiston päälikön ohella ollut poliisiasianupseeri, joka kuitenkin joulukuun ajan on vielä toiminut yhdysmiehenä II AKE:ssa, sekä 23.12.41 lähtien väestöasiainupseeri.

Piirin 9 alueesta on 3 vallattu kokonaan ja 3 osittain. 2 aluepäälikköä on ollut piiripäälikön käytettävänä. Muuta hallintohenkilöstöä oli piirissä 9 aluepäälikön apulaista, 2 rikospoliisia ja 50 paikallispäälikköä, joista kuitenkin 13 on ollut muissa tehtävissä.

Venäläinen siviiliväestö on siirretty keskitysleiriin.

Yleinen järjestys ja turvallisuus on ollut tyydyttävä.

Vienan piiri.

Piiriesikunnan hallinnollisessa toimistossa on toimistopäälikön lisäksi ollut poliisiasianupseeri. Piirissä oli 31.12.41 aluepääliköitä 5, aluepäälikön apulaisia 2, paikallispääliköitä 22 ja rikospoliisimiehiä 4.

Piirin alueella on partiotoiminta ollut kuluneen joulukuun aikana vilkasta ja tuhoisaa. Väestöä on pitänyt sen vuoksi siirtää eräältä alueelta turvallisemmille seuduille.

Porojen ja hirvien tappo on edelleen jatkunut. Omien joukko-osastojen toimesta on omavaltaisesti otettu elintarpeita

mm. Suvi-Suurijärven kylässä. Asiassa on ryhdytty syytetoimenpiteisiin.

Taloudellisen osasto.

Vleisten asiain toimistossa on kertomusaikana hoidettu:

- 1) taloudellisen osaston lainopilliset asiat;
- 2) ItäKar.S.E:n tapaturma-asiat;
- 3) Jatkoselvitykset ja -valmistelut Itä-Karjalan Maasiaintoimikunnan työtä varten;
- 4) siviilisotasaaliskysymysten käsittely.

Maataloustoimisto.

1. Tähän astisen selvityksen mukaan on vallatulla alueella yhteistiloja (joko ryssän aikaisia yht.tiloja tai tiloja, jotka nykyisin pidetään tilakokonaisuuksina) seuraavasti:

Aunuksen piiri	495 tilaa
Maanselän "	53 "
Vienan "	43 "
Yht.	591 tilaa.

2. Syksyn kuluessa maat.tstot ovat mitanneet ja laastineet karttapiirroksia kylien viljelysmaista voidakseen suunnitella maiden käyttöä kevätkylvöihin sekä helpoittaakseen vilj.maitten jakamista asukkaitten väliaikaiseen käyttöön. Tällaisia karttapiirroksia on laadittu

Aunuksen piirissä	6 kylästä
Maanselän "	16 "
Vienan "	39 "
Yht.	61 kylästä.

3. Syksyn kuluessa on koottu olosuhteisiin katsoen runsastietoinen maataloustilasto vallatun alueen kylistä, niiden maista, irtaimistosta ja maataloustyöväestä. Tilaston käsittely (tarkastus) piirien maat.tstoissa on loppuvaiheissaan.

4. Selvittääkseen alueelta korjatun viljan siemenkelpoisuuden ovat maat.tstot suorittaneet siitä idätyskokeita. Tietoja näistä on saatu vasta Vienan piiristä, jossa ohran itäväisyys vaihtelee 64 - 96 % ja ruikiin 68 - 77 %.

5. Ensi kevään kylvösiemenvarausta varten on maat.tsto laskenut hankittavan siemenmäärän seuraavasti:

vehnää	605.000 kg	hernettä	107.000 kg
ohraa	990.000 "	perunaa	528.000 "
kauraa	2.033.000 "	pellavaa	17.500 "

sekä kasvitarihasiementä:

hernettä	2.500 kg	kurkkua	50 kg
punajuurta	250 "	kaalia	30 "
naurista	550 "	sipulia (siementä)	120 "
lanttua	300 "	sikuria	24 "
porkkanaa	180 "	tomaattia	10 "

6. Väkilannoitteita on maat.tsto laskenut tarvittavan: 2.000 t. salpietaria, 2.000 t. 40 % kalisuoletta ja 300 t. y-lannosta.

7. Kotieläinkanta oli 31.12.41 seuraava:

	hevo- sia	var- soja	leh- miä	son- neja	hie- hoja	vasi- koita	siko- ja	por- saita	lamp. poro- ja	kano- ja
Aunus	4951	1234	6857	92	621	568	1251	876	3562 ¹⁾	7717
Viena	153	4	323	13	24	12	91	25	341	760
Maanselkä	116	14	51	-	12	18	-	33	24	-
	5220	1252	7231	105	657	598	1342	934	3927	

1) lisäksi vuohia 199.

8. Tsto on hankkinut Itä-Marjalassa käytettäväksi 12 I. S.K-laista siittosonna, jotka tammikuun alkupuolella olivat sijoituspaikoissaan Aunuksen piirin alueella.

9. Maataloushenkilöstöä on kuukauden aikana lisääntynyt seuraavasti:

	Aunus	Maanselkä	Viena
agronomeja	1	-	-
tekniikoita	4	-	-
yht.til.hoitajia	11	1 poromiehiä	5
Maataloushenkilöstö eri piireissä 31.12.41 oli seuraava			
	Aunus	Maanselkä	Viena
agronomeja	7	2	2
maat.tekn.	25	9	10
karjat.tekn.	5	-	2
yht.til.hoitajia	104	10	25 ²⁾
seppiä	7	2	-
varast.hoit.	-	-	-
apulaisia yms.	16	-	-
	164	23	39

2) Poromiehiä 22.

Metsäasiain toimisto. Toiminta on jatkunut alulle pan-
tujen suuntaviivojen mukaisesti.

Kertomuskauden aikana perustettu yksi uusi Repolan pii-
riesikunnan metsätoimiston alainen Karhumäen aluemetsätoimisto.

1. Metsäasiain toimistossa on toimintakertomusaikana mm.:

- loppuun laskettu Tuusvaaran leimikot, jotka myyty pys-
tymyyntinä Saika-yhtymälle, käsittäen 226 660 runkoa,
 - suunniteltu ja päätetty sekä piireihin lähetetty v.
1942 noudatettavaksi käsikauppahinnat,
 - järjestetty henkilöstöluettelot ja viety kortteihin.
- Piireissä siirrytty henkilökortistojärjestelmään,
- ilmoitettu sanomalehdissä metsäammattimiesten paikkoja,

johon saapunut n. 650 hakemusta,

- pantu alulle kulontähystystornien suunnittelu Itä-Karjalaan ottaen huomioon Suomen puolella jo olevat tornit,

- järjestetty vihollisen jälkeen jättämien hakkuupunktien tiedustelu ja luetteloiminen,

- uittovalmisteluja varten lähetetty piireihin uittokalustotiedustelut ja pantu alulle uittokalustotilaukset,

- ryhdytty vesistöaluekarttojen piirtämiseen, joka jatkuu edelleen kahden piirtäjän avulla.

2. Piireissä ovat työt jatkuneet entisestään huomattavasti laajentuen. M.m. polttopuuhanhinta rautateille on säännöllistynyt ja on kertomuskauden aikana ollut päivittäinen tarve n. 1350 pm³, joka on tyydytetty.

Puutavaraa on luovutettu kertomuskauden aikana seuraavat määrät:

Suksiaineita eri suksitehtaille toimitettu	41 860 kpl.
Suksisauvan ruokoja. " "	6 000 "
Veturihalkoja rataosalle Roikonkoski-vallattu alue	22 747 pm ³
Puolustuslaitoksen alaisille lait.halkoja	44 187 "
" " " tukkeja	596 kpl.
" " " puuhiiltä	68 hl
Paikalliseen kulutukseen luovutettu halkoja	5 442 pm ³

Sotasaalispuuverastojen luetteloimista on jatkettu ja Karhumäen aluemetsätoimisto on saanut tehtäväkseen luetteloida sen seudun suuret valmiit puutavaramäärät.

Leimaustyöt ovat päättyneet kertomuskauden aikana ja leimattiin joulukuun aikana yhteensä 25 552 runkoa. Tämän lisäksi on kaikissa piireissä ollut pieniä leimaustöitä etupäässä paikallisen väestön ja Itäkar.S:n laitosten polttopuuntarvetta silmälläpitäen.

Metsänhakkuut on kertomuskauden aikana suoritettu pääasiassa vankityövoiman turvin ja hakattiin seuraavat määrät:

Alue	Tukkeja kpl	Halkoja pm ³	Hiili- puita pm ³	Rata- pölkkyjä kpl	Rakennus- puita kpl
Aunuksen piirimetsätsto	1351	21588			
Xämislinnan piirimetsätsto		11100			
Maanselän piirimetsätsto		1142		125	545
Vienan piirimetsätsto		3060	250	3505	
Yhteensä	1351	36890	250	3630	545

Puutavarain ajot ovat lisääntyneet ja on voitu ajaa suurin piirtein kaikki edellämainitut hakatut puutavaraajat. Kuitenkin hevosvoiman puute ja rehutuksen vaikeus ovat suurena esteenä yhdessä työvoimapuutteen kanssa.

Työvoimamäärä on vähitellen kasvanut ja oli kertomuskauden lopussa seuraava:

	Aunuksen piiri	Maanselän piiri	Vienan piiri	Yht.
Suomalaisia	8	37	3	48
Paikkakuntalaisia:				
Miehiä	537	44		581
Naisia	589	26		615
Lapsia	94			94
Vankeja	1052	48	463	1563
Keskitysleiriläisiä	194			194
Yhteensä	2280	155	466	2901

Rakennustyöt: Metsätyöläisten kämppiä on valmistunut kolme ja joku uusi on pantu työn alle mm. Annuksen sekä Vienan piireissä.

3. Henkilökunta on kasvanut vähitellen. Kaikki metsämattimiehet on saatu Puolustuslaitoksen siirtojen avulla. Kertomuskauden lopussa oli henkilökunta seuraava:

Metsänhoitajia Metsätyönjoht. Konttori-
ja insinöörejä ja rak.mest. ym.henki- Yht.
löstöä

Metsäasiain toimisto	8	1	5	14
Annuksen piiri	11	45	8	64
Maanselän "	7	13	1	21
Vienan "	3	7	-	10
Yhteensä	29	66	14	109

Yhteenvetona koko toiminta-aikana vuonna 1941 esitetään

seuraavaa: Hakattu ja ajettu 31.12.41 mennessä:

Piiri	Tukkeja kpl	Halkoja pm	Ratapolkkyjä kpl	Rakennus- yms.puita
	Tehty	Ajettu	Tehty	Ajettu
Annuksen p.	1642	969	37020	15089
Maanselän p.			2750	135
Vienan p.			2975	840
Yhteensä	1642	969	42745	16064

	Tehty	Ajettu	Tehty	Ajettu
	10	10	674	442
	2145	1436	684	452

Sotasaalisvarastoja luetteloitu 31.12.41 mennessä:

Puutavara- laatu	Aunuksen piiri	Maanselän piiri	Vienan piiri	Yhteensä
Tukkeja, kpl.	1 784 590	217 975		2 002 565
Ratapölkkyjä, kpl	47 550	75 000	1919	124 469
Paperipuita, pm ³	145 730	36 100		181 830
Sulfaattipuita, pm ³	64 050	21 400		85 450
Halkoja, pm ³	355 410	52 650	610	408 670
Suksipuita, kpl		6 630		6 630
Koivupölkkyjä, kpl	4 920	5 000		9 920
Pilkkeitä, hl	8 900			8 900

Teollisuustoimisto.

Puunjalostusteollisuus:

Aunuksen piirissä on Viteleen saha- ja voimalaitos ollut edelleen käynnissä. Kuukauden aikana sahattiin 52 std. lautta ja lankkua. Sähkövoimaa kehitettiin n. 6000 kwh.

Vienan piirissä ovat Vuokkiniemen ja Suvannon sirkkelisahat olleet edelleen käynnissä.

Tervateollisuuden käyntiinpanoa on valmistettu piirissä. Tervetehtaita on piirin alueella tiedossa 10 kpl., joista 3 on tarkastettu ja pannaan käyntiin mahdollisimman pian, Rasaka-ainetta tarkastetuilla tehtailla on talven ajaksi.

Vuoriteollisuus:

Äänislinnan kiilletehdas on vuokrattu Suomen Mineraali Oy:lle ja tehdas on ollut käynnissä koko kuukauden ajan.

Geologinen tutkimustyö jatkuu Valtion Geologisen Toimikunnan laboratoriossa Helsingissä. Tutkittavana on aikaisemmin Itä-Karjalan alueelta kerätty aineisto.

Yleinen toiminta:

Teknillistä tiedustelua on suoritettu Kontupohjan ja Karhumäen alueilla. Annuksen piirissä on käyty tutustumassa piirin huomattavimpien sahalaistosten paikkoihin ja harkittu mahdollisesti perustettavia sahoja.

Kalataloustoimisto:

Vienan piirissä ei talvikalastusta ole harjoitettu. Ainoastaan kaksi piiriesikunnan palkkaamaa kalastajaa on kalastanut sotilashallinnon tarpeisiin yhteensä vähän yli 1000 kg. Uhtuan suunnalla lienevät paikalliset asukkaat pyytäneet jonkun verran omiin tarpeisiinsa.

Maanselän piirissä on kaksi miestä sivutoimenaan kalastanut muutaman sata kiloa.

Toiminnan keskittäminen Annuksen piiriin, jossa paikallista asutusta on voitu käyttää työvoimana, on osoittautunut

tarkoituksenmukaiseksi. Huolimatta joulukuulla vallinneista epäedullisista sääsuhteista, ovat piirin tulokset erittäin tyydyttävät. Sotilashallinnolle ilmoitettu saalis oli 13.060 kg. Lisäksi ovat joukko-osastot ja paikalliset asukkaat saaneet huomattavia saaliita, joiden suuruudesta ei kuitenkaan ole tarkkoja tietoja.

Sotilashallinnon johtamina toimi piirissä 52 pyyntiryhmää käsittäen kaikkiaan 315 henkeä. Ryhmät on koottu paikallisesta väestöstä. Pyyntivälineet ovat olleet sotilashallinnon, joka on vuokrana saanut 1/3 saaliin arvosta lopun jäädessä kalastajien palkaksi. Saalis on käytetty asujamiston, joukkojen ja sotilashallinnon tarpeisiin.

Paikallinen asujamisto ei ole tottunut talvikalastukseen, jonka vuoksi neuvontatyö on vaatinut huomattavan osan sotilashallinnon henkilökunnan ajasta.

Pyödyksiä on edelleenkin lajiteltu ja korjattu, pääasiassa paikallisen väestön avulla.

Tarkoitus on perustaa uusia pyyntiryhmiä sitä mukaa kun työvoimaa ja sopivia pyyntipaikkoja löytyy.

Yleisvaikutelmana on sanottava, että johtohenkilöstön lisääminen ja järjestely sekä toimintamuotojen kiteyttäminen ovat jo nyt johtaneet tuloksiin. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että saatujen tietojen mukaan KSSNT:n kalateollisuuden kansankomissariaatin laitosten, valtion kalastamoiden, kalastussovhoosien ja -kolhoosien kokonaissaalis v:n 1941 neljänä ensimmäisenä kuukautena oli 370.600 kg eli noin 92.600 kg kuukaudessa.

Kaikissa piireissä on kalatalouden kehoituksesta toimitettu köysien ja nuorien, raaka-aineeksi sopivien lumppujen yms keräystä. Tulos oli joulukuun loppuun mennessä noin 3.000 kg.

Rakennustoimisto.

Rakennusasioiden keskittämiseksi on teollisuustoimiston aloitteesta pvm:llä 12.11.41 perustettu Rakennustoimisto taloudellisen osaston yhteyteen.

Rakennustoimiston tehtävät ovat:

1. Jälleenrakennus-, kunnostamis- ja suojaamistöiden järjestäminen Itä-Karjalan alueella siinä laajuudessa, kuin ItäKar.SE:n toiminnalle on välttämätöntä.

2. Työvoimakysymyksen järjestäminen ensi kädessä omia rakennustöitä silmällä pitäen. Rak.tstoon keskitetään lisäksi toisia toimistoja koskevat työvoima-asiat, mikäli ne ovat yleistä laatua tai mikäli on kysymys työvoiman välittämisestä ItäKar.SE:n tehtäväpiirin ulkopuolelle.

3. Vuokra-asioiden hoitaminen yhdessä tiliosaston ja Stal.E:n Ssaal.tston kanssa.

4. Maatalouskoneiden ja -traktorien korjauksen järjestäminen.

5. Yhteyden pito Linn.os:oon.

6. Rakennustarvikkeiden tilaaminen ja hankinta niihin piireihin, joissa Linn.os:n muodostelmat eivät huolehdi tästä.

Aunuksen sotilashallintopiirin alueella suoritettavien jälleenrakennustöiden keskittämiseksi on pvm:llä 1.11.1941 perustettu Aunuksen rakennuspiiri (Aihe: PM:n kirj.N:o 1441/Järj.1/2/sal. - 1.11.41 ja Linnoitustöiden johtajan päiväkirja n:o 50/41 - 16.11.41.)

Aunuksen rak.piirille on alistettu mm. kolme erillistä Lin.Rakomppaniaa. Työvoima ja työnjohto ja materiaalihankinta oli täten alustavasti saatu järjestetyksi.

Kuitenkin jo 13.11.41 alistettiin Aunuksen rak.piiri kokonaisuudessaan Kar.AE:lle.

Kaikesta huolimatta on sotilashallinnon rakennustarpeet tyydyttävällä tavalla saatu suoritetuksi taikka aloitetuksi varsinkin silloin, kun rakentaminen on voitu osoittaa olevan välttämätöntä armeijallekin.

Maanselän ja Vienen piireissä ovat piiripäälliköt huolehtineet rakennustoiminnasta. Rak.tsto on kumpaankin piiriin lähettänyt rakennusmestarin ja huolehtinut hankinnoista ja vankityövoiman tarpeen tyydyttämisestä. Varsinaisen rakennus työvoiman, tosin aivan minimaalisen, ovat nämä piirit saaneet, Is.joukoista, Is.joukoissa palvelevat rakennusmiehet on nyt luetteloitu ja on tarkoitus niistä muodostaa erikoisia rakennusryhmiä, jotka varsinaisen tehtävänsä ohella suorittavat rakennustöitä.

Vuokra-asioiden järjestelystä on tehty ehdotus.

Maatalouskoneiden ja -traktorien korjaussuunnitelma on laadittu ja sitä ryvettu toteuttamaan,

Lin.osaston kanssa on sovittu, millä ehdoilla ja mitä muotoja noudattaen sot.hallintopiirit saavat Lin.os:n Materiaalitoimistosta rakennustarvikkeita.

Aunuksen rak.piirin välityksellä on suoritettu laajoja teollisuutta koskevia tiedusteluja.

Sotilashallinnon tulevaa organisatiota varten on laadittu suunnitelma rakennustöiden hoitamisesta ja suorittamisesta siihen kuuluvine määrävahvuuksineen.

Huolto-
osasto.

Intendenttitoimisto.

a) Muonituksen perusteena olevat muona-annokset uusittiin joulukuun kuluessa. 15.12.41 astui voimaan "Sotaväen muona-annos 1942", joka on ravintoarvoltaan (3048 kal.) vähän aikaisemmin voimassa ollutta muona-annosta heikompi. Annos on ollut riittävä. Kuukauden alussa muutettiin myöskin sotavankien muona-annokset korottaen A (=yleinen sotavankiannos) ravintoarvoltaan 2038 kaloriseksi ja B (=työssä olevien vankien annos) 2538 kaloriseksi. Annokset ovat osoittautuneet riittäviksi siellä, missä ne on voitu täysimääräisinä jakaa.

Muonitus on sujunut häiriöttä. Muonatilitykset on tehty moitteetta. Vuoden lopussa oli Itä-Karjalan sotilashallinnon muonitusvahvuus:

puolustusvoimain kantahenkilökuntaa	81
reserviläisiä ja asevelvollisia	2128
sairaanhoitajattaria, lottia ja heihin verrattavia	328
työvelvollisia	99
siviilitoimien hoitajia	<u>560</u> 3196
sotavangeja ja keskitysleiriläisiä	22381
rehutettava hevosia	1314

b) Varus- ja taisteluvälinetäydennystä on suoritettu vähäisessä määrässä pyrkien yhtäläistämään yksikköjen varus- ja asemalleja.

Kansanhuolto- ja hankintatoimisto.

a) Siviiliväestön huolto.

Sotilashallinnon huollettavaa siviiliväestöä oli joulukuun lopussa noin 45000 karjalaista ja noin 23000 venäläistä. Ostokortit oli jaettu noin 36000 hengelle. Kiinteästi säännöstelemätön kulutus oli joulukuussa vallattujen alueitten, Sungun niemimaan ja Karhumäen alueen väestöllä. Keskitysleireihin suljettujen siviilihenkilöittenkin muonitus tapahtui sotavankien muonituksesta annettujen määräysten perusteella.

b) Elintarvikeannosten suuruus.

Karjalainen väestö, joka ei ole ollut työssä, oli oikeutettu hankkimaan ostokorteillaan seuraavat säännöstellyt elintarvikkeet:

jauhoja	7,5 kg.	joulukuun aikana
sokeria	1 " "	" "
margariniä	150 g.	" "
perunoita	15 kg.	
lihaa	15 mk:n arvosta marras-joulukuulla.	

Venäläinen väestö oli oikeutettu hankkimaan ostokortteillaan samansuuruiset annokset kuin karjalaisetkin, paitsi viljatuotteita 1,5 kg. vähemmän.

Työssä olevat karjalaiset ja venäläiset saivat lisäannoksena 4,5 kg. jauhoja ja 350 g. margariinia joulukuussa sekä lihaa 15 mk:n arvosta marras-joulukuulla yhteensä.

Kouluruokaloiden sekä lääkintähenkilökunnan välityksellä on myöskin lapsille järjestetty mahdollisuus saada eräitä sellaisia lisäannoksia, esim. ravintorasvoja, jotka on katsottu lasten fyysilliselle kehitykselle välttämättömäksi.

c) Jakelutoimi ja Vako Oy.

Joulukuun kuluessa on Vako Oy edelleen ripeästi laajentanut myymäläverkkoaan. Uusia sekatavaramyymälöitä on avattu 16. Tämän lisäksi yhtiö on avannut ensimmäiset 2 kirjakauppaansa. Yhtiön toimipaikat, luvultaan 65, ovat seuraavat:

3 Keskusvarastoa: Vitelessä, Äänislinnassa ja Hyrynsalmella.

45 Sekatavaramyymälää: Alavainen
Aunus 2
Kinälahti
Kolatselkä
Kotkatjärvi
Kuittinen
Mäkriä
Nurmoila
Palalahti
Pisi
Riipuskala
Suurselkä
Sammattu
Suurmäki
Tihveri (jakelupaikka)
Tuuksi
Vahojjärvi
Vieljärvi
Vitele
Jänkäjärvi
Kalajoki
Kaakesoja
Kontupohja
Kuujärvi
Mundjärvi
Latva
Paatene
Selki (Suvipää)
Soksu
Solomanni
Soutjärvi
Suoju
Teru (Prääsä)
Veskelys
Äänislinna 5
Akonlahti
Repola
Suvanto
Vuokkiniemi
Vuonninen (Kauppa-Osakeyhtiö Uhtua)

- 2 Lihamyymälää Äänislinnassa
 2 Kirja- ja paperikauppaa: Aunuksessa ja Äänislinnassa.
 4 Ravintolaa: Aunuksessa 2 ja Äänislinnassa 2.
 2 Kahvilaa: Vieljärvellä ja Vitelessä.
 2 Leipomoa: Alavoisissa ja Vitelessä.
 2 Teurastamoa: Aunuksessa ja Äänislinnassa.
Makkaratehdas: Äänislinnassa.
 2 Parturinliikettä: Aunuksessa ja Äänislinnassa.

Toimiluvan mukaisesti yhtiön on avattava 1000--2000 asukasta kohti yksi myymälä. Nyt on sekatavaramyymälöitä yksi 1800 asukasta kohti, jos koko asukasmäärä otetaan huomioon ja yksi 1300 asukasta kohti kun keskitysleirissä olevat venäläiset lasketaan pois väestön kokonaislukumäärästä.

Yhtiön toimintaan kohdistuneet valitukset ovat koskeneet, kuten aikaisemminkin osittain hinnoittelua, osittain henkilökuntaa. Valitusten johdosta suoritettut tutkimukset ovat osoittaneet, että hintoihin kohdistuneet valitukset ovat yleensä aiheutuneet asianomaisten valittajien asiantuntemattomuudesta. Henkilökunnan tason parantamiseksi Vako Oy on tehnyt vakavasti työtä ja asia on paranemaan päin joskin ammattitaitoisen työvoiman puute haittaa.

Hankinnat.

Koko hankintatoimiston toiminta-aikana on tehtyjen tilausten lukumäärä ollut pyöreän luvun 700, josta määrästä joulukuussa on suoritettu 328.

Suurimmat kuukauden hankinnoista ovat olleet koulutarvikkeiden, metsätyökaluston ja piirien alueilla olevien rakennusten kunnostamistarvikkeiden hankinnat. Hankittujen artikkelien lukumäärä on noin 900 - 1000.

Kuljetustoimisto.

Moottorijoneuvokalusto.

M.ajoneuvovahvuus ja sijoitus 31.12.41

Sijoituspaikka	M.ajoneuvoja					Yhteensä
	Km.	H	P	O	Mp	
ItäKar. SE	1	17	-	1	-	19
Aunuksen piiri	29	23	6	-	-	58
Maanselän piiri	16	10	-	-	-	26
Vienan piiri	4	3	-	-	-	7
Yhteensä	50	53	6	1	-	110
Lisäys kk. aikana	6	4	-	-	-	10

Kuorma-autoilla suoritettut maantiekuljetukset joulukuun aikana:

Piiri	Ajettu km.	Kuljetettu km.	Puutavara-kuormia	Bensiini-kulutus	Kulutus 100/Km.
Aunuksen p.	30380	756050	12	8752 l.	28.8
Maanselän p.	11352	171600	19	3931 l.	34.6
Vienan p.	4865	48000	8	1332 l.	27.3

Yllämainitun lisäksi ovat eri yksiköt kuljettaneet Vako Oy:n tavaroita seuraavasti:

Aunuksen piirissä	106102 kg.
Maanselän "	3808 "
Vienan "	35904 "

Rautatiekuljetukset joulukuun aikana:

Äänislinnan ja Syvärin rataosalla kuljetettu	180 tonn.
Uuksun asemalle kuljetettu	40 "
Hyrnsalmen asemalle kuljetettu	15 "
Muita pienempiä kuljetuksia	n. 15 "

Eläinlääkintätoimisto.

Kotieläinkanta on heikkoa. Keskeytynyt huolenpito ja hoito sekä pitkät maantiematkat poikkeuksellisten olosuhteiden johdosta, kylmät eläinsuojat ja välttämättömästä säännöstelystä johtuvat pienet rehuannokset ovat suuresti vaikuttaneet tähän. Nautaeläinten tuotanto on ollut aivan mitätön. Heikkoon hevoskantaan on vaikuttanut edelleen se seikka, että sotatoimien yhteydessä parhaat yksilöt ovat joutuneet niin vihollisarmeijan kuin myös omien joukko-osastojen haltuun.

Itä-Karjalan Sotilashallinnon kirjoissa oli vuoden 1941 lopussa kotieläimiä seuraavat määrät:

Hevosia				Nautaeläimiä				Lam- pai- ta	Sikoja Aik.Pors.	Vuo- hia	Ka- no- ja
Aikuisia	Varsoja										
Puo- lus- tus. voim.	Itä- Kar. Sot. hall.	Puo- lus- tus. voim.	Itä- Kar. Sot. hall.	Son- ne- ja	Leh- miä	Hie- ho- ja	Vasi- koi- ta				
865	4460	321	766	106	7331	722	587	4069	1311	951	199 7757
5325		1087			8053				2262		

6412

Alavoisten varsatallit (n.k. Annuksen hevossiittola).

käsittää 241 nuorempaa hevosta ja varsaa, vastaanotettiin puolustusvoimilta ja alistettiin ItäKar.SE:n eläinlääkintätoimiston suoranaiseen valvontaan. Räkätaudin varalta tutkimat-
tomien hevosten merkitsemistä ja luettelointia on jatkettu,

nousten IK-sarjanumerolla merkittyjen hevosten lukumäärä vuoden lopussa 1838.

Rehutilanteen helpottamiseksi huonokuntoisten ja huonotuotteisten kotieläinten teurastuksia on jatkettu kaikilla alueilla.

Eläinlääkintä- ja kengitysvarusteita ja -tarvikkeita on jaettu tilatut määrät.

Tarttuvista kotieläintaukeista mainittakoon hevosissa esiintyvä syyhytauti, jota ilmenee eniten Aunuksen piirin pohjoisemmissa osissa. Myös pääntautia on todettu hevosissa, mutta on se ollut lievää laatua. Lampaissa on todettu keuhkoma-

Yleistä. Huoltopalveluksen suorituksen yhtäläistämiseksi ja tehostamiseksi pidettiin Itä-Karjalan sotilashallinnon Aunuksen piirissä neuvottelupäivät Aunuksen kaupungissa 9 - 10.12 ja Äänislinnassa 11 - 12.12. Ohjelma kumpaisessakin paikassa sisälsi 12 tuntia luentoja joukkojen yleishuollosta, siviiliväestön huollosta, kuljetuksesta, moottoriajoneuvojen hoidosta ja hankinnoista sekä keskusteluja luennoilla esitettyjen asiain yksityiskohdista. Neuvottelupäiviin osallistuivat piiriesikunnan toimistopäälliköt ja huoltoupseerit, kaikki aluepäälliköt ja alueitten huoltopäällystö sekä lääkäintähuoltolaitosten päällikkö-lääkärit ja taloudenhoitajat, yhteensä 51 osanottajaa. Neuvottelupäivät osoittautuivat kaikinpuolin tarkoitustaan vastaaviksi, ja tullaan niitä tulevaisuudessa-kin pitämään.

Valistusasi- ain saasto.

Tiedoitustoimisto.

1. "Vapaa Karjala".

"Vapaa Karjala"-lehti on ilmestynyt jatkuvasti kerran viikossa. Joulukuussa sen painos nousi 10.000 kpl:een. Vuoden loppuun mennessä lehteä on ilmestynyt 20 numeroa sekä erikoinen joulunumero.

2. Radiovastaanottimet.

Radiovastaanottimia oli vuoden lopussa eri piireissä seuraavat määrät: Aunuksessa 41 kpl, Maanselässä 8 kpl ja Vienassa 11 kpl.

Maanselän piirin Paateneen kylässä toimii keskusradio.

3. Kirjastot ja lukutuvat.

Joulukuun aikana on aikaisempien 30 kyläkirjaston lisäksi lähetetty 3 kirjastoa sekä toimitettu perille valistusupseerien käsikirjastoja. Kirjalainaukset ovat kehittyneet tyydyttävästi. Enimmäkseen lainaajina ovat nuoret ihmiset, ja

halutuimpia kirjoja ovat kuvateokset, ja helppotajuiset kirjat sekä erikoisesti nuoriso- ja satukirjat.

Ensimmäiset lukutuvat on perustettu Vieljärvelle ja Kolatselkään.

4. Elokuvatoiminta.

Vuoden lopulla saatiin ensimmäinen kaitafilmikoneisto, jota kuljetetaan reessä. Kaksi muuta kaitafilmikoneistoa on Helsingissä kunnostettavana.

Äänislinnassa on armeijan kaitafilmikoneella esitetty muutamia lyhytelokuvia siviiliväestölle.

Suomen Aseveljien Liiton kanssa on ryhdytty neuvotteluihin elokuvateatteritoiminnan luovuttamisesta Aunuksessa Aseveliliitolle.

5. Artikkelipalvelu ja -tarkastus.

PM:n Tiedotusosaston kautta on sanoma- ja kenttälehdistössä julkaistaviksi lähetetty 9 Itä-Karjalaa koskevaa artikkelia.

Suuri joukko TK-miesten kirjoittamia Itä-Karjalan siviilioloja koskevia artikkeleja on PM:n Tiedotusosaston kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti tarkastettu.

6. Kansanvalistustoiminta.

Itsenäisyysjuhlia vietettiin kaikkialla Itä-Karjalan vapautetulla alueella. Osanotto niihin oli erittäin runsas nousten eräissä paikoin 400 - 500 henkeen. Useita joulujuhlia järjestettiin niinikään valistusupseerien toimesta sekä siviiliväestölle että myös sotilaille.

Valistusupseerit ovat pitäneet väestön parissa esitelmia ja lukuisasti pirttikeskusteluja ja yhteislauluharjoituksia. Selkin kylässä on ollut iltakurssit, joihin osanotto on ollut runsas ja Paateneessa on toiminut kaksi poikakerhoryhmää. Aunuksen kaupungissa ovat kansalaisopistoluennot jatkuneet työtupakursseilla, palokunnassa ja autokorjaamossa. O-pintokerhoja on toiminut 1 Terussa ja 3 Säämäjärven alueella. Suomen oloja esittäviä Kansanvalistusseuran varjokuvasarjoja on esitetty väestölle.

Itäkarjalaisten kotien kaunistamiseksi on levitetty n. 4000 väripainokuvaa.

8. Kansanopistokurssit.

Liperissä Siikasalmen maamieskoululla 27.10 alkaneet kansanopistokurssit päättyivät 20.12.

Kurssien päättyessä oli oppilaissa tapahtunut kehitys hyvään suuntaan. Aluksi sangen heikko siisteydentaju ja käyttäytyminen korjautuivat suuresti. Sen sijaan, että alkuaikoina vaikeutti opetus ja kasvatustyötä oppilaissa vallitseva

kommunistinen ajatustapa ja kantasuomalaisesta täysin poikkeava elämäkatsomus, kallistuivat heidän mielipiteensä kursien vaikutuksesta selvästi Suomeen päin. Myös uskonnon alalla, jota kohtaan oppilaat tunsivat suurta kiinnostusta, tapahtui huomattavaa käsitteiden selkiintymistä. Moraalisesti oppilaat osoittautuivat odotettua korkeammalla tasolla oleviksi.

Tutustuttaakseen oppilaita Suomen oloihin kurssi teki retkeilyjä lähiympäristöön, keskikokoisille ja pientiloille Liperissä, teollisuuslaitoksiin Joensuussa ja Outokummussa, Liperin luterilaiseen ja kreikkalaiskatoliseen kirkkoon sekä kunnalliskotiin, sairaalaan, kansakouluun, osuusmeijeriin ym. Liperin suojeluskuntatalolla oli kurssin järjestämä yleisöjuhla. Huomattavin retkeily oli matka Helsinkiin.

Nämä ensimmäiset itäkarjalaiset kansanopistokurssit antoivat monta arvokasta ohjetta vapautettujen alueiden nuorison tuntemiseen. Oppilaat ovat kotiseudulleen saavuttuaan levittäneet Kanta-Suomesta edullista käsitystä ja vaikuttaneet melkoisesti yhteistunnon lujittamiseksi Kanta-Suomen ja Itä-Karjalan välillä.

9. Museotoiminta.

Toiminta Itä-Karjalan muinaismuistojen säilyttämiseksi on pantu alulle. Äänislinnassa olevaa museota kunnostetaan ja sinne on ryhdytty keräämään museoesineitä eri puolilta Itä-Karjalaa.

10. Sisäinen tiedotustoiminta.

Sotilashallinnon henkilökunnalle on jatkuvasti 3 kertaa viikossa jaettu lehti- ja uutiskatsausta. Vuoden loppuun mennessä sitä oli julkaistu 44 numeroa.

Valistusupseerit ovat kuukausikertomuksissaan antaneet tietoja väestön keskuudessa vallitsevista mielialoista. Alkuaikoina havaittiin pelkoa ja epävarmuutta suomalaisen vallan pysyvyydestä. Sitä mukaa kuin olot ovat järjestyneet, miellet ovat yhä enemmän tyyntyneet ja mieliala kehittynyt Kanta-Suomelle edulliseen suuntaan.

Koulu- ja nuorisotyötoimisto.

1. Kansakoulut.

Uusia kansakouluja on joulukuun aikana perustettu 7, joten vuoden 1941 lopussa oli toiminnassa kaikkiaan 53 koulua. 13 uutta opettajaa on lähetetty toimipaikkoihinsa, joten vuoden lopussa Itä-Karjalassa oli toiminnassa 55 yläkoulujen miesopettajaa, 38 yläkoulujen naisopettajaa ja 58 alakoulun opettajaa, yhteensä siis 151 opettajaa. Oppilaita oli kansakouluissa yhteensä 4540. Tähän oppilasmäärään nähden on huo-

mattava, että monet lapset heikon vaatetuksen ja pitkän matkan vuoksi eivät talvipakkasilla ole voineet kouluun saapua, kun kouluasuntoloita ei ole työvoiman ja korjausaineiden puutteen tähden saatu perustetuiksi. Monien on samasta syystä täytynyt keskeyttää koulunkäynti.

Lasten suomen kielen luku- ja kirjoitustaito on yleensä osoittautunut ennakolta arvioitua huonommaksi.

Koulutoimintaan ovat joulukuun aikana antaneet tärkeän lisän kaikissa kouluissa järjestetyt joulujuhlat. Niiden ohjelmien harjoittaminen on muodostunut monipuoliseksi työskentelyksi. Erityisesti on mainittava laulun opetus, millä onkin saavutettu varsin hyviä tuloksia. Väestön mielialan kohottamisessa ovat koulujen juhlat tehneet suuriarvoisen työn.

Koulujen syyslukukausi päättyi joulukuun 24 p:nä. Opettajat eivät tällöin kuitenkaan poistuneet paikkakunnalta, vaan ovat jatkuvasti toimineet valistustyössä ja huoltotehtävissä. Varsinkin lasten huonon vaatetustilanteen parantamisessa opettajat ovat suorittaneet huomattavan työn.

Koulukeittoloita on joulukuun aikana kunnostettu ja hankittu niihin tarvikkeita, joten ne pääsevät useimmilla kouluilla aloittamaan toimintansa vuoden alusta.

Jatkokouluja on ollut toiminnassa 10, niiden oppilasmäärä on n. 300.

2. Mieslahden opettajaleiri.

18.12.41 alkoi Mieslahden kansanopistolla toimintansa ent. neuvostokarjalaisille opettajille järjestetty leiri, jonka oppilasvahvuus on 59 ent. naisopettajaa ja 13 ent. miesopettajaa.

Leirin opettajakunnan muodostavat ItäKar.SE:n tähän tehtävään komentamat upseerit ja sotilasvirkamiehet, jotka ovat kaikki tunnettuja pedagogeja. Apuna käytetään opetuksessa myös eräitä Kajaanin ja Kajaanin väliaikaisesti sijoitetun Sortavalan seminaarin opettajia.

Opetus tapahtui pääasiassa kurssilaisten kehitystason ja tietopiirin tunnustelujen merkeissä. Tällöin voitiin todeta, että varsinkin suomen kielen taito on useimmilla suhteellisen heikko ja että heiltä puuttuvat tiedot maamme historiasta, yhteiskunnallisista oloista, jopa maantieteestäkin miltei tyyten.

Ensi vaikutelma kurssilaisista on, että enemmistö heistä on hyvin älykkäitä ja että he aivan yleisesti tuntevat suurta mielenkiintoa Suomea ja suomalaista sivistystä kohtaan. Leiriläisaines tuntuu paremmalta kuin etukäteen saatettiin odottaa. Mitään negatiivisia ilmiöitä ei toistaiseksi ole todettu.

3. Itäkarjalaisten nuorten kasvatus Suomessa.

Ev.luutn. Nordströmin lahjavaroilla on Suomen oppikouluissa opiskellut 14 itäkarjalaista.

4. Sotavankien kasvatustyö.

Sv.leirissä N:o 21 oli joulukuun lopussa heimokansoihin kuuluvia sotavankeja 407, jotka ovat suurelta osalta nuorta väkeä, monet alle 20-vuotiaita. Heidän keskuudessaan toimi joulukuussa vain yksi ItäKar. SE:n tähän tehtävään määräämä upseeri opettajana. Opetustyö tapahtui aamulla klo 8 - 11 ja osaksi iltaisin klo 18 - 19.30. Opetusaineita olivat sisäluku, kirjoitus, maantieto, historia, yleinen kansalais-tieto ja kirjallisuus. Leirillä on ollut käytettävänä kirjasto, jossa vuoden lopussa oli 350 nidettä.

5. Tekeillä olevat lukukirjat.

Kouluneuvos K. Merikoski on yhteistyössä osaston kanssa saanut painokuntoon "Suuren Suomen kirjan", sot.virk. E. Kärki on jättänyt ladottavaksi Itä-Karjalan maantiedettä käsittelevän teoksen ja prof. E. Juvan kansakouluille kirjoittama Itä-Karjalan historia on jätetty osaston tarkastettavaksi.

6. Vapaa nuorisokasvatustyö.

Itäkarjalaisten nuorten kansalaiskasvatusta varten laaditun ohjelman toteuttamiseksi on ryhdytty luomaan nuorisokasvatusjärjestöä, johon vapaaehtoisesti koetetaan saada kaikki 10 vuotta vanhemmat nuoret ja jonka paikallisina johtajina tulevat toimimaan kansakoulunopettajat, valistusupseerit, papit ja heidän apulaisensa. Varsinainen järjestötyö on e-räillä paikkakunnilla vaatimattomissa puitteissa jo aloitettu, ja työn tulokset ovat kauttaaltaan olleet myönteisiä.

Kirkollisasiaintoimisto.

Joulukuun aikana on Itä-Karjalaan tullut entisen lisäksi työhön 1 luterilainen pappi ja 2 apulaista sekä 4 kreikkalaiskatolista pappia, joista 1 jo ennen työssä ollut apulainen on nyt vihitty papiksi, ja 1 apulainen. Vuoden lopussa oli työssä 9 luterilaista pappia ja 4 apulaista sekä 9 kreikkalaiskatolista pappia ja 2 apulaista.

1. Kasteet.

Kasteohjeiden opetusta koskevan kohdan selventämiseksi ja käytännön yhdenmukaistamiseksi on annettu yksityiskohdalliset määräykset kasteopetuksen laajuudesta ja sisällöstä. Jokaiselle papille on lähetetty etunimiopas kastetoimituksessa huomioitavaksi. Joulukuun kuluessa ovat luterilaiset papit kastaneet yhteensä 249 ja kreikkalaiskatoliset papit 874 lasta.

2. Pyhäkoulut, rippikoulut ja muut nuorisotilaisuudet.
Joulukuun aikana on pyhäkouluja pidetty seuraavasti: luterilaisia 49, joissa oppilaita yhteensä 1020, ja kreikkalaiskatolisia 15, joissa oppilaita yhteensä 444.

Rippikouluja on pidetty luterilaisten pappien toimesta 3, joissa oppilaita yhteensä 81.

Muita nuorisotilaisuuksia on järjestetty seuraavasti: luterilaisia 84, joissa oppilaita yhteensä 5052 ja kreikkalaiskatolisia 5, joissa oppilaita yhteensä 108.

3. Jumalanpalvelukset ja hartaushetket.

Luterilaiset papit ovat joulukuussa pitäneet 48 jumalanpalvelusta, joissa on ollut 7710 osanottajaa, ja kreikkalaiskatoliset papit 75 jumalanpalvelusta, joissa on ollut 6674 osanottajaa.

Luterilaisia hartaushetkiä on pidetty 81, joissa on ollut 3689 osanottajaa ja kreikkalaiskatolisia hartaushetkiä 36, joissa on ollut 1446 osanottajaa.

4. Muut kirkolliset toimitukset.

Luterilaisten järjestämissä ehtoollistilaisuuksissa on käynyt 269 henkilöä ja kreikkalaiskatolisten järjestämissä 944 henkilöä. Hautauksia ja aikaisemmin kuolleiden ruumiinsiunauksia ovat luterilaiset papit toimittaneet 24 ja kreikkalaiskatoliset 119. Muita kirkollisia toimituksia ovat kreikkalaiskatoliset toimittaneet 54.

5. Kirjallisuus ym. julkaisut.

Sotilashallintokomentaja on myöntänyt määrärahan Uusien Testamenttien hankkimiseksi Itä-Karjalan siviiliväestölle. Yksityisillä lahjavarjoilla on hankittu ja piireihin toimitettu mm. 750 virsikirjaa, 1300 katkismusta, 50 virsi-, evankeliumi- ja rukouskirjaa, pyhäkouluihin raamatullisia seinäkuvastoja 50, lasten pyhäkoululehteä 1500 kpl, erilaisia lasten ja aikuisten kirjoja, lehtiä ja lentolehtisiä.

Vuoden lopussa oli painossa virsivihko, josta yksityisillä lahjavarjoilla otetaan 100 000 kpl:n painos ja johon tulee n. 60 suomalaisesta virsikirjasta valikoitua virttä.

6. Muuta toimintaa.

Kaikkialla Itä-Karjalassa on suoritettu kirkko- ja rukoushuonerakennuksiin sekä neuvostovallan aikaiseen uskonnonvastaiseen toimintaan kohdistunutta tiedustelutoimintaa. Tiedustelukaavakkeista osa palautettiin joulukuun aikana, mutta pääosa tiedustelusta saadaan suoritetuksi vasta vuoden 1942 puolella.

40 itäkarjalaiselle tytölle on järjestetty vapaapaikat Suomen kristillisissä kansanopistoissa kevätlukukaudeksi 1942.

Sosiaali-
osasto.

Yleistä:

Kertomuskauden aikana on Sos.osastossa valmistettu ehdotukset köyhäinhoitoa ja lastensuojelua koskevista säädöksistä ja ohjeista.

Toiminta:

A. Köyhäinhoito:

1) Elintarve - avustusta jaettu:

A l u e	Alueella on kansall. väestöä.	Alueella on epäkansall. väestöä.	Avustusta jaettu	
			Yht.hengelle	%:lle koko asukasmää- rystä.
<u>Aunuksen piiri:</u>				
Äänislinna	2800	2476	4239	80,3 %
Aunus	9763	200	3608	36,2 "
Aunuksenranta	6277	65	1083	17,0 "
Teru	356	-	343	96,4 "
Säämäjärvi	3905	16	2000	51,0 "
Mundjärvi	522	120	657	100, "
Äänisranta	1500	3676	2617	51,5 "
Soutjärvi	4228	300	600	13,3 "
Ylä-Syväri	204	2796	2433	81,1 "
Vaaseni	1591	902	391	16,0 "
Kontupohja	1469	1168	2828	100, "
Sunku	n. 500	22.000	12.654	58, "
	n. 33.115	33.719	33.453	50 %
<u>Vienan piiri:</u>				
Kiestinki	82	-	12	14 %
Uhtua	534	-	84	15,6 "
	616	-	96	15 %
<u>Maanselän piiri:</u>				
Rukajärvi	19	-	15	24 %
Porajärvi	7	-	5	15 "
Paatene	n. 1471	-	n. 400	26 "
Karhumäki	147	-	147	100 "
	n. 1644	-	567	35 %
Kaikkiaan	35.415	33.719	34.116	n. 49,3 %

Avustuksina on siten kuukauden kuluessa jaettu elintarpeita:

Aunuksen piirissä	n.	1.065.800 mk:n,	
Vienan	"	5.000 "	ja
Maanselän	"	20.000 "	
eli yhteensä	n.	1.090.800 mk:n arvosta.	

Elintarveavustusten suhteellisen suuri jakelu on pääasiassa aiheutunut siitä, että Sunkun alueen venäläisten väestö, 22.000 henkeä on kokonaisuudessaan tämän kuun aikana ollut avustuksen varassa. Kun avustuksena on kuitenkin jaettu myös huomattava määrä eri alueitten omaa viljaa (Aunus, Säämäjärvi, Mundjärvi, Teru, Aunuksenranta) tai armeijan kautta sotasaalisviljaa (Ylä-Syväri, Sunku, Kontupohja) ei kaikki avustus ole kuitenkaan kohdistunut sotilashallinnon menoihin.

2) Vaatetusavustus:

SPR:n Itä-Karjalan Piirihallituksen kautta saatuja vaateavustuseriä on jaettu kaikkiin piireihin siksi runsaasti, että etenkin alusvaatetarve alkaa olla tämän talven ajaksi tyydytetty.

3) Yksityiskotihoito:

Yksityiskotihoitoon on sijoitettu sitä tarvitsevia ja kuukauden aikana vahvistettu 2:n hoidokin kohdalla yksityiskotihoitomaksu.

4) Laitoshoido:

Laitoshoidossa on ollut seuraavasti hoidokkeja:

Aunuksen vanhainkodissa		19
Terun	- " -	29
Äänislinnan	- " -	135
- " -	mielisairaalassa	88
- " -	venäl.vanhainkodissa	11

Yhteensä 282

=====

B. Lastensuojelu:

Lastensuojelutyön ovat Aunuksen piirissä panneet alulle piiriin määrätty 3 lastensuojeluhoitajaa. Tämä on tapahtunut kotikäyntien ja lastenhoidon tarkkailun muodossa. Lastensuojeluntarkastajien, terveyssisarien, diakonissojen, kättilöitten ja osittain myös valistushenkilöstön avulla on jaettu koteihin vaateavustuksia. Tätä jakoa ei kuitenkaan vielä ole ehditty suorittaa loppuun!

Aunuksen lastenkodissa on 7 ja

Äänislinnan venäl. lastenkodissa on 13 eli

yhteensä 20 lasta.

Näistä lastenkodeista on ensinmainittu aloittanut toimintansa 21.12.41 ja on se suunniteltu 40 - 50 lapselle.

C. Työtoiminta:

Työtuivissa (Aunuksen, Äänislinnan ja Vitelen) on ollut työssä yhteensä 289 henkeä ja on niistä saatu seuraavat tulokset:

Valmistettu:	jalkineita ja pohjia	281	paria
	käsineitä	188	"
	sukkia	6	"
	peitteitä	72	"
	lakanoita	255	"
	tyynyliinoja ja pusseja	392	"
	patjoja	44	"
	pyyheliinoja	1252	"
	pukuja	81	"
	alusvaatteita	508	"
	lasten vaatteita	1136	"
	saunapesimiä	1241	"
Pesty:	lumppuja (ja ratkottu)	14500	kg
	pyykkiä (ja paikattu)	107	"

Palkkoina on työtuivissa maksettu 156.699 markkaa.

Työtuivissa on järjestetty joka päivä puolen tunnin valistustilaisuus.

D. Työnvälitys:

Äänislinnan ja Aunuksen sos.tstojen kautta on työpaikka välitetty 144 henkilölle. Vienenan piirissä on kaikille työvelvollisille, 179 hengelle, järjestetty työtä. Maanselän piirissä on järjestetty työtä 70 hengelle.

Sitäpaitsi on Aunuksen piirissä metsätöihin sijoitettu 425 miestä, 372 naista ja 53 alaikäistä. Myös maataloustöissä on nyt talvisaikaan jonkun verran paikkakuntalaisia.

Tiedustelu-
osasto.

Organisatio.

Esikuntakäskyllä n:o 14 muutettiin, pvm. 6.12.1941 vastaen käytännöllisessä työssä jo tosiasiallisesti tapahtuneen kehityksen osaston organisatio seuraavasti:

1. Osaston nimi "Hallinnollis-taloudellinen tiedusteluosasto" (Hall.tal.Tied.os.) muutettiin "Tiedusteluosastoksi" (Tied.os.)
2. Koska osaston työn pääpaino oli siirtynyt Sot.hallintoalueelle, lähinnä Äänislinnaan, osaston sijoituspaikaksi määrättiin Äänislinna.

3. Tiedustelutoimisto siirrettiin samoin Äänislinnaan ja siellä ollut alatoimisto (Hall.tal.Tied.os/Ä) lakkautettiin.
4. Yhteydenpitoa varten muun esikunnan ja Tied.osaston kesken sekä eräitä Tied.tstolle kuuluneita tehtäviä varten perustettiin Joensuussa sijaitseva Tied.osaston Yhteystoimisto (Tied.Y).
5. Kun tilastotoimisto talvikautena ei voinut jatkaa suunnitelmien mukaista tietojenkeräystä, sen henkilökunta siirrcilla muihin toimistoihin ja toistaiseksi lomautamalla supistettiin pvm. 20.12.1941 niin että jäljelle jäi vain yksi sot.virk. Tilastotoimiston sijoituspaikaksi jäi edelleenkin Joensuu.

Tiedustelutoimisto.

Toimisto lähetti valtausjoukkojen mukana Karhumäelle ja Poventsaan komennuskunnan, joka edell.toimintakertomuksessa selostettujen valmistelujen pohjalla suoritti hallinnollisten, taloudellisten ja sivistyslaitosten tiedustelun, otti haltuunsa tai sulki löytämänsä arkistot ja kirjastot jne. Huomattavimmista tuloksista mainittakoon komennuskunnan laatima Karhumäen, Poventsan ja väliseudun teollisuuslaitosten ja julkisten rakennusten tilaa selostava, alustava ilmoitus, venäläisen 313 D:n arkisto (luovutettu PM:n Tied.osastolle), kolmen rauhanaikaisen joukko-osaston arkistot, NKVD:n Itämeren-Vienanmeren kombinaatin (BBK:n) arkistojen osia ja laaja, etupäässä tieteellis-teknillinen kirjasto, Äänisen-Vienanmeren (Stalinin) kanavahallinnon arkisto Poventsasta. Pintapuolisessa tarkastuksessa tärkeämmäksi todettua ainesta tuotiin heti Äänislinnaan. Toistaiseksi todetuista tärkeimmistä löydöistä mainittakoon selostus BBK:n 3:nnesta 5-vuotissuunnitelmasta (1937-42), eräitä tieyhtey-, viesti- ja asutuskarttoja. Jäljellejääneen tärkeän aineiston siirtämistä Äänislinnaan valmistellaan.

Edell. kertomuksessa mainitusta, Tulvojan luota proomuista saadusta saaliista on BBK:n Puodosin metsäosaston arkisto tarkastettu. Siinä olevat ilmavalokuvat on Top.pataljoonan toimesta jäljennetty. Ilmavalokuvien pohjalla tehdyt metsäkartat on Top.patl. Tied.tst. avustamana sovittanut yhteen. Tulvojaan jäänyttä arkisto- ja kirjasaalista ei vielä ole voitu kuljettaa sieltä pois.

Itä-Karjalan kalastustalouden kokonaisselvityksen laatimiseen on ryhdytty.

Alustavia töitä on suoritettu neuvostovallan aikaista

hallintojärjestelmää ja lainsäädäntöä selvittävän käsikirjakokoelman ja yhtenäisesityksen laatimiseksi käytännön tarpeita varten.

Toimiston haltuun on joutunut runsaasti asiakirjoja, joista selviää entisten viranomaisten nimiä ja ansioita sekä väestön luotettavuutta valaisevia seikkoja.

Toimisto on edelleen laatinut ja jakanut a.o. sotilas- ja siviiliviranomaisille tiedoituksia Itä-Karjalan luonnon- ja talouden edellytyksistä ja tilasta, neuvostoyhteiskunnasta jne. Harvoja poikkeuksia lukuunottamatta tiedoitukset ovat vielä perustuneet neuvostoviranomaisten salaiseen aineistoon. Tiedoitukset ovat käsitelleet tuoreinta tietoon saatua (osittain vuoden 1934 tai 1935, osittain vv. 1940-41) tilannetta teollisuuden, kaupan, maatalouden ym. aloilla, vuoden 1941 valtion talousarviota ja kansantaloussuunnitelmaa, Muurmannin rautatietä ym.

Toimiston voimin on suoritettu selvitys Äänislinnan rikollisuustilanteesta.

Äänislinnan asemakaava (1:5000), jota on koottu löydetyistä venäläisistä kartoista ja ilmavalokuvista sekä tarkastamalla luonnossa, on pääasiallisesti valmistunut. On laadittu Karhumäen asemakaava sekä eräitä muita karttoja ja toimitettu ne käyttöön. Samoin on tarkastettu ja toimitettu käyttöön Itä-Karjalan uittovesistöjen luettelo.

Äänislinnassa on jatkettu arkistojen ja painotuotteiden kokoamista keskusvarastoon.

Helsingin Yliopiston kirjaston lähettämä, joulukuun alussa 3-, lopulla 2-henkinen komennuskunta on avustanut kirjojen lajittelussa. Apuna on ollut myös paikallista ja vankityövoimaa. Varastosta erotettua sot.hallinnon tarpeisiin varattavaa aineistoa on koottu käsikirjastoon. Sen luettelointi on aloitettu. Kirjoja on lähetetty Päämajan Tiedusteluosastolle ym.

Päämajan sotilashallinto-osaston kanssa on periaatteessa sovittu Petroskoista v. 1940 Sortavalaan siirretyn maatalousopiston ja Käkisalmeen siirretyn metsäopiston tietoineen tarkastamisesta ja luovuttamisesta tarpeellisilta osiltaan ItäKar.SE:n Tied.osastolle.

Sota-ajan arkistokomitealle on laadittu alustava luettelo sellaisista Itä-Karjalaa koskevista arkistoista, joita aikanaan olisi Venäjältä etsittävä tai vaadittava luovutettaviksi.

Piiriesikuntien tiedustelu-upseerit ovat, apunaan o.t.o. alue-esikuntien valistusohjaajat, jatkaneet arkisto- ja pai-

notuoteaineiston talteenottamista ja luettelointia maaseudulla. Vienen piirissä on huomattava osa saaliista suurin piirtein luetteloitu. Lisäksi on tied.uspeereilla ollut tiedustelutehtäviä piiriesikuntien omiksi tarpeiksi.

Tilastotoimisto.

Kun aikainen talventulo keskeytti eräät suunnitellut laajemmat tiedustelut, ovat vallatun alueen alustavat kuvaukset olleet tilastotyön pääasiallisena lähteenä.

Väestökirjauksen rinnalla on yhteistoiminnassa väestötoimiston kanssa edelleen jatkettu väestötilastollisen aineiston keruuta. Jotta väestönmuutokset saataisiin nopeammin selville, on niistä vaadittu ilmoitukset kahdesti kuukaudessa.

Pohjaksi vastaiselle, järjestelmällisemmälle tilastonkeruulle on alustavien kuvauksien, erikoistiedustelun ja muiden lähteiden nojalla koottu kylien peruskortistoa, jossa selvitetään kylien (väliaikainen) nimistö, sijainti, asutusten jakautuminen kyliin ym. perusseikat. Peruskorttien nimistöehdotuskaavakkeita oli 31.12.41 mennessä saapunut tilastotoimistoon 376 kpl. Yhteensä oli kaavakkeissa nimi-ehdotukset 516 kylälle tai kylänosalle.

Eri tarkoituksiin on laadittu ja jaettu tilastokatsauksia. Tied.osaston päällikön suorittamaa vallatun alueen liikennetarpeen selvitystä varten on tehty laajoja tilastolaskelmia.

Yhteystoimisto.

Tiedusteluosaston yhteystoimisto perustettiin pvm. 6.12.41. Sen tehtävänä on:

- a) Tiedoitusten esitleminen ja jakaminen,
- b) ItäKar.SE:n käsikirjaston hoitaminen,
- c) ItäKar.SE:n karttavaraston hoitaminen,
- d) osastopäällikön määräämät tehtävät.

Tämän mukaisesti on toimiston työ ollut juoksevien asioiden hoitamista. Toimisto on jakanut sellaiset ItäKar.SE:n ulkopuolelta saapuneet tiedustelutiedot (Päämajan Tied.osaston tiedoitukset, sotavankien kuulustelupöytäkirjat yms.), jotka eivät ole vaatineet perusteellisempaa muokkausta.

Lääkintä- osasto.

Sairaanhoitolaitokset: Seuraavat sairaanhoitolaitokset ovat olleet toiminnassa: Aunuksen lastensairaala, Vite-
len sairaala, Kolatselän sairausmaja, Vieljärven sairausmaja,
Kotkajärven sairausmaja, Kuujärven sairausmaja, Soutjärven
sairausmaja, sekä siviilisairasosastot Aunuksen kaupungin,

Ruoppoian, Paatenen ja Kontupohjan kenttäsairaaloitten sekä Äänislinnan sotasairaalan yhteydessä. Nämä sairasosastot ovat Aunuksen kaupunkia ja Paatenetta lukuunottamatta ItäKar. SE:n perustamia ja varustamia sekä henkilökunnalla että materiaalilla, mutta saavat lääkäriapua a.o. sota- tai kenttäsairaalaalta.

Sairaanhoitolaitokset ovat yleensä olleet täynnä ja on poliklinikoilla, joita etupäässä terveyssisaret ovat pitäneet, ollut runsaasti potilaita. Useimmissa sairaanhoitolaitoksissa ei vielä ole voitu järjestää säännöllisiä lääkärin vastaanottoja johtuen tämä osittain lääkäripuutteesta osittain autopuutteesta. Paitsi jokaisen sairausmajan yhteydessä olevia synnytysosastoja on Aunuksen kaupungissa ja Äänislinnassa erilliset synnytysosastot. Edellä mainittujen sairaanhoitolaitosten lisäksi on sairaanhoitohenkilökuntaa ollut vakinaisesti sijoitettuna Aunuksen piirissä: Mundjärvelle, Kinalahteen ja Latvaan. Maanselän piirissä: Paateneeseen ja Selkkiin ja Vienen piirissä: Vuokkiniemelle ja Suvantoon.

Sairaanhoitohenkilökunnan joulukuun aikana suorittamaa työmäärää kuvastaa seuraava yhteenveto:

Sairaala tai Sairasmaja	Hoide- tut po- tilaat	Synny- tykset	Polikl. potilas luku	Koti- käyn- nit	Neu- vela- toi- minta	Hoi- to pv.	Kuol- leita	Tart- tuvia taut.
Aunuksen lastensairaala ja synnytysos.	51	18	368	26	19	1080	6	8
Äänislinnan siv.sair.	33	-	232	1	-	365	3	1
ja synnytystupa	-	10	-	4	3	92	-	-
Kotkatjärven sairausmaja	45	4	175	40	15	283	-	-
Vitelen sairausmaja	54	1	315	32	6	621	-	-
Kolatselän "	31	-	122	87	-	259	-	1
Vieljärven "	40	1	192	154	19	336	-	-
Kuujärven "	4 x	4	365	52	52	27	-	2
Soutjärven "	18 x	5	310	184	8	117	-	1
Latvan "	-	-	228	-	-	-	-	-
Ruoppoijan "	5 x	-	116	9	9	23	-	-
Kontupohjan "	11							
Mundjärven "	4 x	-	15	17	2	20	-	2
Kinalahden terveystukikohta			68	25				
Paatene		4	230	147				
Selki			160	145				
Suvanto			57	35				
Vuokkiniemi				64				
Yhteensä	296	47	2953	1022	133	3223	9	15

x Ei koko kuukautta toiminnassa.

Hammaslääkäri on määrätty Aunuksen piirin kouluhammaslääkäriksi tehtävänään tutkia määrättyillä alueilla koulu- lulaisten hampaisto. Tutkiessaan hampaistoa tekee hammas- lääkäri myös huomioita C-avitaminoosicireiden yleisyydestä. Hammaslääkäri antaa myös omalle henkilökunnalle kiireelli- simmän hammasensiavun. Välineet on lahjoittanut Suomen Pu- nainen Risti.

Silmäambulanssi: Kun oli saapunut lukuisia hälyyttä- viä tietoja trakooman levinneisyydestä alueella, tutkittiin seuraava alue: Kolatselkä, Palalahti, Savineva, Vieljärvi, Kinalahti, Suurmäki, Rajakontu, Konkajärvi, Vitele, Kotkat- järvi, Nurmoila, Alavoinen, Kuujärvi. Kun tältä laajalta alueelta löytyi vain kaksi tuoretta trakoomatapausta, lope- tettiin silmäambulanssin työ ja sen jäsenet määrättiin mui- hin tehtäviin.

Phlyctemelääriset silmätaudit: Varsinkin alueen ete- läisissä osissa on runsaasti phlyctemeläärisiä sidekalvon ja sarveiskalvon sairauksia. Tämä saa selvityksen lasten huonosta ravitsemustilasta ja alueella runsaasti esiinty- västä tuberkuloosista ja näiden epäkohtien poistamisella paranee myöskin mainittu silmäsairaustilanne.

Muut silmätaudit: Pääosan näistä muodostivat banaa- lit luomireuna- ja sidekalvotulehdukset. Runsaanpuoleises- ti oli myöskin vanhojen traumojen jälkiä: sarveiskalvon sa- mentumisia, irisruptuuroita, linssiluxatioita y.m. Mitään vakavampaa ei näiden joukossa yleensä esiintynyt.

Silmälasien hankkimiseksi alueelle on ryhdytty alus- taviin toimenpiteisiin.

Bakteriologinen laboratorio Äänislinnassa on suorit- tanut alaansa kuuluvia tutkimuksia, tutkimuksissa selvite- tään muunmuassa kysymystä lueksen yleisyydestä alueella, Hälyyttävät aikaisemmat tiedot sukupuolitautien yleisyydes- tä ovat osottautuneet vääriksi.

Terveydellinen tilanne koko alueella on joulukuun ai- kana edelleen pysynyt hyvänä. Mitään yleisvaarallisia kul- kutauteja ei alueella ole esiintynyt. Aunuksen kaupunkiin on varattu rakennus kulkutautisairaalaksi.

Tuberkuloosi on nähtävästi sängen yleinen. Lähempää kuvaa tilanteesta ei vielä ole tässä suhteessa voitu muo- dostaa lääkärin vähälukuisuuden ja muiden kiireellisempi- en tehtävien vaatiessa sairaanhoitohenkilöstön työn. Kuiten- kin on tuberkuliinitutkimukset lähes koko alueella saatu alulle.

Apteekkilaitos: Aunuksen kaupungin ja Äänislinnan apteekit ovat jatkaneet toimintaansa entiseen tapaan ja on niiden myyntien lukumäärä ja päiväkasat olleet suunnilleen yhtäsuuret kuin edellisessäkin kuukaudessa. Reseptien lukumäärä vuoden loppuun mennessä oli Aunuksen apteekissa, joka avattiin yleisölle 29.9.-41 2289 ja Äänislinnan apteekissa, joka avattiin yleisölle 21.10.-41 544.

Ravintokysymys: Kuukauden aikana on lapsille ja raskaille ja imettäville vaimoille voitu jakaa 350 gr:n suuruisen lisärasva-annos. Koulukeittolaittoiminnan alkamista en mahdollisuuksien mukaan koetettu jouduttaa.

Kouluille ja sairausmajoille on jaettu A+D ja D- vitamiinikonsentraattia. On tarkoitus jakaa säännöllisesti kouluilla ruokailun yhteydessä A+D vitamiinia sekä C vitamiinia sellaisilla alueilla, joilla ei perunaa ole riittävästi saatavissa.

Vaatetustilanne: Etenkin SPR:n ja Mannerheimliiton välityksellä on joulukuun aikana saapunut erittäin runsaasti vaatelahjoituksia Itä-Karjalaa varten. Jaon on järjestänyt Sosiaaliosasto. Jako tapahtuu osittain myös lääkintähenkilökunnan välityksellä.

Yhteenvedon voidaan sanoa, että lääkintälaitos Itä-Karjalassa jo nyt vastaa melkoisia vaatimuksia. Henkilökuntaa ja laitoksia ei enää ole syytä huomattavammin lisätä ottaen huomioon tilanteen kotimaassa. Nykyinen lääkintähenkilökunta on laadultaan ensiluokkaista ja kun se kauttaaltaan on vapaaehtoista, tekee se työtään antaumuksella. Kunkin kohdalle tuleva työmäärä on huomattavasti normaalia suurempi ja ulkonaiset olosuhteet vaikeat. Kaiken lääkintä- ja sosiaalihuollon alalla Itä-Karjalassa suoritettujen työn onnistumisen edellytyksenä on ollut se suurenmoinen avustustoiminta mikä kotimaasta käsin on Itä-Karjalalle saatu Suomen Punaisen Ristin ja Mannerheimliiton välityksellä.

Tiliosasto.

Palkkatasoa on seurattu ja annettu ohjeita palkkauksen järjestämiseksi sekä suunniteltu valmiiksi a.o. osastojen kanssa yhteistyössä kansakoulunopettajien ja lääkintähenkilökunnan palkkausta koskevat määräykset.

Määrärahojen käyttöä sekä tulojen tilittämistä on valvottu. Seurattu ja suunniteltu vuokratasoa sekä sen vastaista kehittämistä.

Kassatoimisto:

Toimisto on hoitanut Itä-Karjalan Sotilashallinnon rahaliikenteen ja laatinut tilitykset puolustuslaitoksen menoista ja tuloista.

Tarkastanut piiriesikuntien tilitykset ja tehnyt tarpeelliset huomautukset asianomaisille niissä esiintyneiden virheellisyyksien johdosta.

Kirjanpito-toimisto:

1. Organisatio.

Saatu valmiiksi seuraavien alojen tilikartat: hallinnollinen kirjanpito, metsäkirjanpito, maatalouskirjanpito, valistusosaston ja sosiaalisen huolto-osaston kirjanpito.

Lomakemateriaalia edelleen täydennetty ja annettu ohjeita niiden käytöstä.

2. Tarkastusmatkat.

3. Kirjanpito.

Tilikarttojen valmistuttua on aloitettu kirjanpito-materiaalin uudelleenkirjaus varsinaisella systeemillä.

Tilintarkas-
tustoimisto.

Tarkastusmatkat.

Joulukuun elкупäivät tarkastusmatkalla Maanselän piirissä. Tarkastusmatka Aunuksen piiriin 9.12 - 20.12.1941, jolloin tarkastettiin piiriesikunnan kassa sekä 9 aluekassaa, 2 metsäkassaa, 2 maatalouskassaa sekä 1 kala-kassa. Samalla tarkastettiin kuluven kuukauden aikaiset tositteet, palkkalistoja y.m. Tarkastusten yhteydessä annettiin tilinpidollisia neuvoja.

Muiden suorittamat kassantarkastukset.

Piirien tiliupseerit suorittivat joulukuun aikana 4 kassantarkastusta.

Piirien aluepäälliköt suorittivat joulukuun aikana 12 kassantarkastusta.

ItäKar.SE:n kassat ja kirjanpito.

Tarkastettu kaikki kassat 3.12.1941 ja 29.12.1941; näiden yhteydessä tarkastettu kassatositteet ja piiriesikuntien lähettämät tilityksiä.

Seurattu ItäKar.SE:n tiliorganisaation kehitystä.

Postiasia-
toimisto.

Posti- ja posti- ja lennätintoimipaikat.

Joulukuun 1 päivästä aloitti toimintansa aikaisemmin perustettu Hyrynsalmen postitoimiston alainen Vuokkiniemen postiasema I. Pvm:llä 15.12.41 aloittivat toimintansa Vieljärven postitoimiston alaiset Kolatselän ja Palalahden postiasemat I. Itä-Karjalan alueella oli 31.12.41 toiminnassa:

Posti- ja lennätinkonttoreja	2
Postitoimistoja	5
Postiasemia I	4

Yhteensä 11

Postiautoliikenne:

Joulukuun 15 päivästä muutettiin kolmeviikkovuoroinen postiautolinja Vitele-Suurimäki-Palalahti-Vieljärvi-Teru-Äänislinna, kuusiviikkovuoroiseksi postiautolinjaksi Sortavala-Koirinoja-Kolatselkä-Palalahti-Vieljärvi-Teru-Äänislinna.

Henkilökunta:

Pvm:llä 1.12.41 perustettiin Äänislinnan posti- ja lennätinkonttoriin lisää kirjurin ja postiljoonin virat ja pvm:llä 10.12.41 ensimmäisen kirjurin virka. Saman kuun lopulla siirtyi 1 postiautonkuljettaja siviilitoimeensa. Henkilökunta jakaantui 31.12.41 eri toimipaikkojen kesken seuraavasti:

Postiasiaan toimisto	2
Äänislinnan posti- ja lennätinkonttori	10
Aunuksen posti- ja lennätinkonttori	6
Vitelen, Vieljärven, Terun, Repolan ja Soutjärven postitoimistoissa yht.	5
Suvannon, Vuokkiniemen, Kolatselän ja Palalahden postiasemilla I yht.	4
Postiautonkuljettajia	5
Yhteensä:	32

Liikevaihto.

Itä-Karjalan postitoimipaikkojen yhteinen postimaksumerkkien myynti oli joulukuun aikana 817.396 mk.

Tarkastukset.

Joulukuun aikana toimitettiin Äänislinnan ja Aunuksen posti- ja lennätinkonttorien, Terun, Vieljärven, Soutjärven ja Vitelen postitoimipaikkojen kassantarkastukset.

Itä-Karjalan Sotilashallintokomentaja
Eversti merk.V.A. KOTILAINEN.

Esikuntapäällikkö
Everstiluutnantti

Eino Kuusela.

Jakelu:

E_I = 100 kpl.